

Allmän fågelinventering

DP Gäddviken, DP Hantverkshuset, DP Utblicken och
förmansbostaden, Nacka 2023

VÄG & MILJÖ

Beställning: Nacka kommun
Framställt av: Väg & Miljö AB
<http://vagochmiljo.se>
Slutversion: 2023-08-11
Uppdragsansvarig: Mattis Arveström
Medverkande: Erik Berg (förstudie, fältstudie och rapport)
Kvalitetsansvarig: Klas Andersson
Fotografier om inget annat anges: Erik Berg
Illustrationer och kartor: Väg & Miljö AB
Internt projektnummer: 1006

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
Allmän fågelinventering DP Gäddviken, DP Hantverkshuset, DP Utblicken och förmansbostaden, Nacka 2023	2023-08-11	Sida 1 av 22

INNEHÅLL

1	SAMMANFATTNING	3
2	BAKGRUND OCH SYFTE	4
3	RESULTAT	5
	Förstudie.....	5
	Fältstudie.....	6
4	SLUTSATS	13
5	KÄLLOR	14
APPENDIX - OMRÅDE OCH METODBESKRIVNING		15
	Området.....	15
	Tidpunkt och ansvarig personal	17
	GIS och fältdatafångst	17
	Avvikelser och möjliga felkällor.....	17
	Fridlysning	17
	Definition av prioriterade fågelarter	18

Bilaga 1. Artlista - förstudie

Bilaga 2. Artlista - fältstudie

Bilaga 3. Stråk och livsmiljöer

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
Allmän fågelinventering DP Gäddviken, DP Hantverkshuset, DP Utblicken och förmansbostaden, Nacka 2023	2023-08-11	Sida 2 av 22

1 SAMMANFATTNING

Väg och Miljö AB genomförde på uppdrag av Nacka kommun en inventering efter fåglar av ett område intill bostadsområdet Finnberget i Nacka kommun, Stockholms län. Bakgrunden till detta är att området ska detaljplaneras för att bebyggas med bostadshus. Som underlag i detaljplanearbetet önskar Nacka kommun låta utföra en riktad artinventering efter fåglar.

Syftet med inventeringen har varit att inhämta kunskap om fågelfaunan i området samt undersöka behovet av eventuella artskyddsutredningar avseende fåglar så att artskyddet kan beaktas i den pågående processen. Målet är att arbetet ska bidra med information om vilka arter som förekommer och häckar på den aktuella platsen, för att möjliggöra bedömningar av detaljplanens lämplighet och eventuella påverkan.

Inom ramarna för uppdraget utfördes en *förstudie* och en *fältstudie*. Resultaten av förstudien visade att totalt 66 arter tidigare observerats inom det avgränsade förstudieområdet under perioden 2000–2023. 26 av de tidigare påträffade arterna bedöms som *prioriterade arter*.

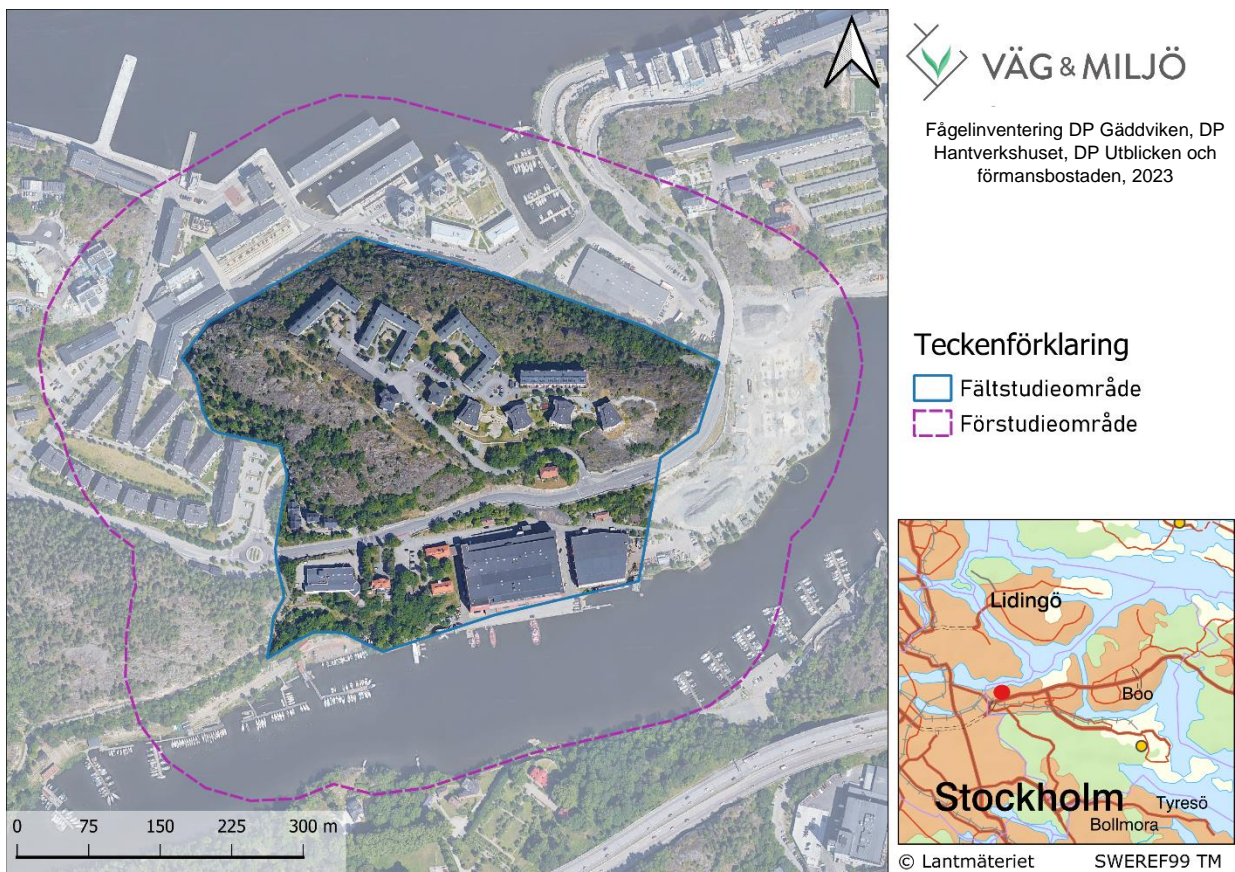
Fältstudien utfördes under perioden april–juni, 2023 som revirkartering med tre fältbesök. Under fältstudien påträffades totalt 28 fågelarter varav sju är nationellt rödlistade. Ingen av arterna är upptagna i Fågeldirektivets bilaga 1. Ytterligare två arter kan anses prioriterade utifrån deras negativa populationsutveckling. Artsammansättningen bedöms som typisk för områdets biotoper och geografiska läge. Inom ramarna för inventeringen avgränsades ett antal områden och strukturer som bedöms viktiga för områdets fåglar.

Vidare utredning bör undersöka exploaterings eventuella påverkan på de i området påträffade fågelarterna. Detta eftersom störning av dessa omfattas av förbud som regleras i Artskyddsförordningens 4 §. Fokus bör läggas på de arter som enligt förordningsmotiv 2022:5 ska prioriteras. De prioriterade arterna rör rödlistade arter, arter upptagna i fågeldirektivets bilaga 1, liksom arter som uppvisar en negativ populationsutveckling. Utredningen ska bedöma påverkan på arternas lokala, regionala och nationella populationer, samt ge förslag på hur skada på fågelbon och störning under häckningstid kan minimeras. En sådan utredning utgör sedan underlag för Länsstyrelsens bedömning över huruvida exploateringen utlöser förbuden i artskyddsförordningen eller ej.

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
Allmän fågelinventering DP Gäddviken, DP Hantverkshuset, DP Utblicken och förmansbostaden, Nacka 2023	2023-08-11	Sida 3 av 22

2 BAKGRUND OCH SYFTE

Väg & Miljö AB har på uppdrag av Nacka kommun genomfört en riktad inventering efter fåglar i ett område intill bostadsområdet Finnberget i Nacka kommun, Stockholms län (Figur 1). Bakgrunden till detta är att området ska detaljplaneras i syfte att bebyggas med bostadshus med verksamhetslokaler i bottenvåningarna samt undersöka möjlighet till ny förskola samt möjliggöra promenadstråk. Som underlag i detaljplanearbetet önskade Nacka kommun låta utföra en riktad artinventering efter fåglar. Målet har varit att inventeringen ska bidra med information om vilka arter som förekommer på den aktuella platsen, för att möjliggöra bedömningar av detaljplanens lämplighet och eventuella påverkan på fåglar utifrån gällande artskyddslagstiftning.

Figur 1. Detaljplaneområdet är beläget intill det befintliga bostadsområden Finnberget i Nacka kommun.

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
Allmän fågelinventering DP Gäddviken, DP Hantverkshuset, DP Utblicken och förmansbostaden, Nacka 2023	2023-08-11	Sida 4 av 22

3 RESULTAT

Förstudie

Summering av fynd i artportalen från perioden 2000-01-01 till 2023-01-03 visar att 66 fågelarter har noterats i anslutning till *förstudieområdet*. Av dessa är 20 arter upptagna på 2020 års nationella rödlista. Tolv av dem är klassade som nära hotade (NT), fem som sårbara (VU) och tre bedöms som starkt hotade (EN). Sex arter är också upptagna i fågeldirektivets bilaga 1 (Tabell 1). Av de prioriterade arter (rödlistade arter, arter som omfattas av fågeldirektivets bilaga 1 eller uppvisar en signifikant negativ populationsutveckling) som tidigare påträffats i området bedöms 14 arter kunna nyttja detaljplaneområdet för födosök och/eller häckning. Artlista från förstudien presenteras i bilaga 1 till denna rapport.

Tabell 1. Prioriterade fågelarter som påträffats i anslutning till förstudieområdet. Arter som inte bedöms kunna nyttja området för häckning eller födosök har markerat med asterisk (*).

Art	Vetenskapligt namn	Rödlista 2020	Fågeldirektivet
Björktrast	<i>Turdus pilaris</i>	NT	
Brunand*	<i>Aythya ferina</i>	EN	
Drillsnäppa*	<i>Actitis hypoleucos</i>	NT	
Duvhök	<i>Accipiter gentilis</i>	NT	
Fiskmås	<i>Larus canus</i>	NT	
Fisktärna*	<i>Sterna hirundo</i>	LC	Bilaga 1
Fjällvråk*	<i>Buteo lagopus</i>	NT	
Gråkråka	<i>Corvus corone cornix</i>	NT	
Gråtrut*	<i>Larus argentatus</i>	VU	
Grönfink	<i>Chloris chloris</i>	EN	
Mindre hackspett	<i>Dryobates minor</i>	NT	
Rödvingetrast	<i>Turdus iliacus</i>	NT	
Silvertärna*	<i>Sterna paradisaea</i>	LC	Bilaga 1
Skrattmås	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	NT	
Smådopping*	<i>Tachybaptus ruficollis</i>	NT	
Stare	<i>Sturnus vulgaris</i>	VU	
Storlom*	<i>Gavia arctica</i>	LC	Bilaga 1
Strandskata	<i>Haematopus ostralegus</i>	NT	
Svartvit flugsnappare	<i>Ficedula hypoleuca</i>	NT	
Sångsvan*	<i>Cygnus cygnus</i>	LC	Bilaga 1
Tallbit*	<i>Pinicola enucleator</i>	VU	
Tornseglare	<i>Apus apus</i>	EN	
Trana*	<i>Grus grus</i>	LC	Bilaga 1
Vinterhämsling	<i>Linaria flavirostris</i>	VU	
Östersjötrut	<i>Larus fuscus fuscus</i>	VU	

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
Allmän fågelinventering DP Gäddviken, DP Hantverkshuset, DP Utblicken och förmansbostaden, Nacka 2023	2023-08-11	Sida 5 av 22

För flera av de fynd som registrerats i Artportalen har angiven noggrannhet varit av låg geografisk säkerhet. Det går därför inte med säkerhet att säga att dessa fynd gjordes inom förstudieområdet.

Fältstudie

Revirkartering

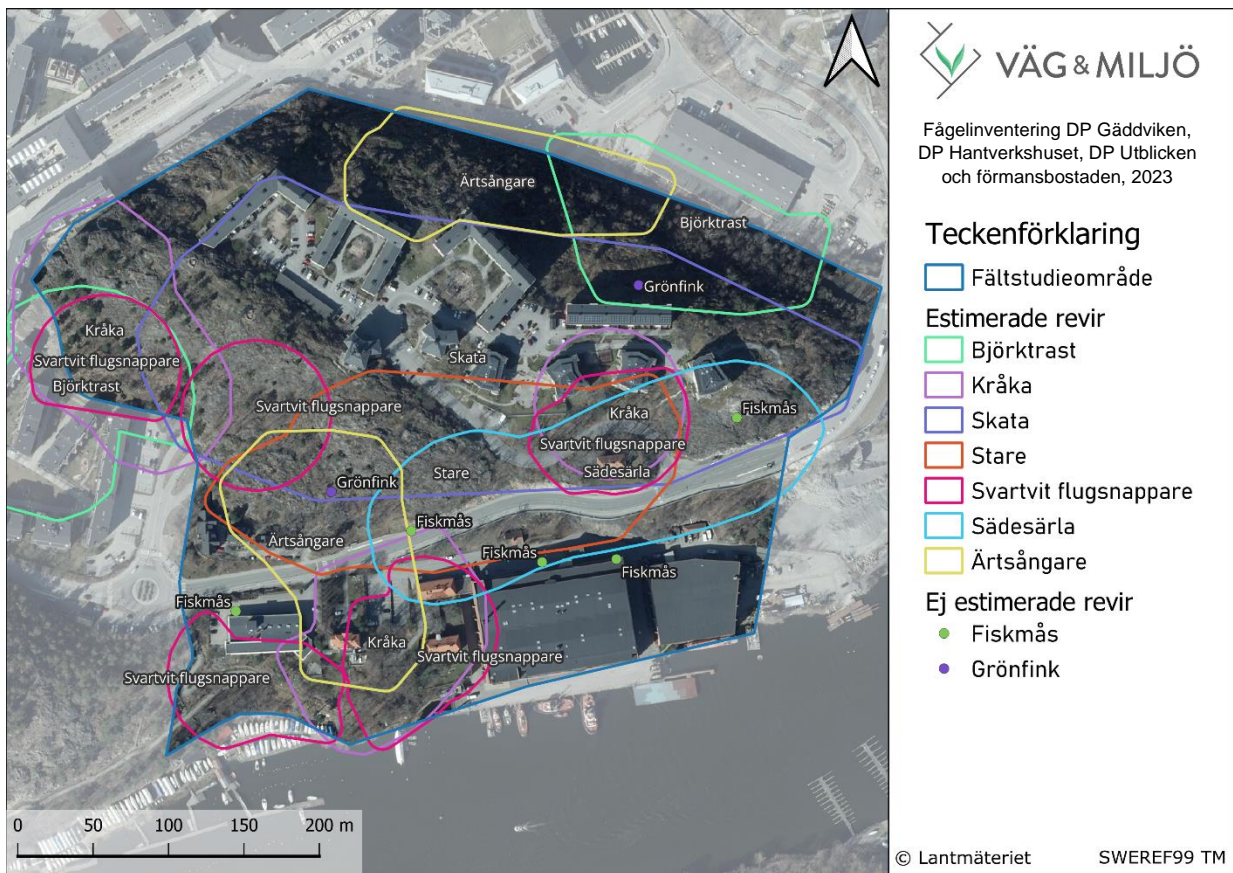
Under de tre fältbesök som genomfördes under perioden april–juni noterades totalt 28 fågelarter inom ramarna för revirkarteringen. Av dessa är sju arter upptagna på 2020 års rödlista, fem under kategorin Nära hotad (NT), en under kategorin Sårbar (VU) och en under kategorin Starkt hotad (EN) (Tabell 2). Ingen av de påträffade arterna är upptagen i Fågeldirektivets bilaga 1. Ytterligare två arter, skata och sädesärla, uppvisar en signifikant negativ populationsutveckling och har bedömts vara prioriterade. Bedömningen har gjorts utifrån Svensk fågeltaxerings standardrutter för perioden 1998–2022.

Artsammansättningen bedöms som typisk för området. Arterna som påträffats utgörs till stor del av generalistarter som kan nyttja olika biotoper. Det stora flertalet av arterna som påträffats bedöms också häcka i området. Utifrån de fältobservationer som gjorts har uppskattade revir avgränsats för 17 fågelarter. För samtliga dessa arter har observationerna indikerat möjlig, trolig eller säkerställd häckning. För de arter där revir inte estimerats har antingen observationerna varit otillräckliga för att estimeras revirstorlek, utgjorts av icke häckningsaktivitet eller revirbeteende, eller nyttjat områden till stor del belägna utanför fältstudieområdet. Förekomst av prioriterade arter redovisas i Figur 2. Fullständig artlista från fältstudien redovisas i Bilaga 2. Observera att reviren är baserade på de fältobservationer (exempelvis fynd av samtidigt sjungande fåglar eller återkommande observationer av revirhävdande individer inom ett avgränsat område) som gjorts i kombination med arternas habitatkrav. Även om antalet revir bedöms korrekt uppskattat är det troligt att gränserna skiljer sig något från de faktiska reviren.

Tabell 2. Tabellen visar en sammanställning av påträffade fågelarter som utifrån förordningsmotivet till ändringen av artskyddsförordningen 2022:928, ska anses prioriterade. Det rör sig om arter som är nationellt rödlistade, som är upptagna i fågeldirektivets bilaga 1 eller vars populationstrend är negativ. För bedömning av populationstrender har man i denna rapport utgått från statistiskt signifikant genomsnittlig populationsförändring per år under perioden 1998–2022 (Svensk fågeltaxerings standardrutter).

Art	Vetenskapligt namn	Rödlista 2020	Fågeldirektivet	Trend
Björktrast	<i>Turdus pilaris</i>	NT		-
Fiskmå	<i>Larus canus</i>	NT		0
Grönfink	<i>Chloris chloris</i>	EN		-
Kråka	<i>Corvus cornix</i>	NT		-
Skata	<i>Pica pica</i>	LC		-
Stare	<i>Sturnus vulgaris</i>	VU		-
Svartvit flugsnappare	<i>Ficedula hypoleuca</i>	NT		+
Sädesärla	<i>Motacilla alba</i>	LC		-
Ärtsångare	<i>Curruca curruca</i>	NT		-

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
Allmän fågelinventering DP Gäddviken, DP Hantverkshuset, DP Utblicken och förmansbostaden, Nacka 2023	2023-08-11	Sida 6 av 22

Figur 2. Fyndplatser och estimerade revir för arter som påträffats inom ramarna för fältstudien och som kan anses prioriterade enligt förordningsmotivet till ändringen av artskyddsförordningen 2022:928. Observera att arternas revirgränser är ungefärliga och huvudsakligen baserade på några få fältobservationer.

Eftersök av boträd och viktiga livsmiljöer

Väg & Miljö har tagit del av två tidigare genomförda naturvärdesinventeringar kring Gäddviken och Finnberget i Nacka (Calluna AB, 2020 & Pro Natura 2022). Inom ramarna för dessa inventeringar har ett antal naturvärdesträd pekats ut, varav 19 utgörs av hålträd.

Inom ramarna för denna inventering har Väg & Miljö markerat de träd som bedöms kunna nyttjas för häckning av fåglar, antingen med bohål eller förekomst av större risbon. Samtliga träd redovisas i Tabell 33 och Figur 3. Exempelfoton på träd med bohål och risbon redovisas i Figur 4, Figur 5 och Figur 6. Flertalet av de träd som markerats återfinns i de stråk av livsmiljöer som också utpekats i inventeringen. Dessa strukturer och stråk som bedöms viktiga för områdets fåglar redovisas i kartan och tabell i Bilaga 3. Inom området förekommer också en större mängd fågelholkar. Dessa har inte markerats som boträd.

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
Allmän fågelinventering DP Gäddviken, DP Hantverkshuset, DP Utblicken och förmansbostaden, Nacka 2023	2023-08-11	Sida 7 av 22

Figur 3. Inom ramarna för fältstudien utpekades stråk och livsmiljöer, samt boträd som bedöms vara av särskilt vikt för fåglar i området.

Tabell 3. Inom ramarna för fältstudien identifierades nio träd med bohål eller risbon som bedöms vara värdefulla för fåglar.

Nr	Typ	Beskrivning
1	Risbo	I toppen av tall.
2	Risbo	I toppen av dubbeltall.
3	Risbo	I mindre hållmarkstall.
4	Hålträd	Hackspettshål i grov tall.
5	Risbo, skata	I lövträd.
6	Risbo skata	I lövträd.
7	Hålträd	Hackspettshål i torraka av tall.
8	Hålträd	Håligheter i dött lövträd, troligen alm.
9	Risbo	Aktivt kråkbo i toppen av tall.
10	Hålträd	Håligheter i medelgrov skadad ek.

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
Allmän fågelinventering DP Gäddviken, DP Hantverkshuset, DP Utblicken och förmansbostaden, Nacka 2023	2023-08-11	Sida 8 av 22

Figur 4. Inom områdets nordvästra del förekommer ett stråk med flera äldre tallar. Tallarna är av olika kvalitet, från träd som är fullt friska eller skadade (t.v.), till träd som varit döda under en mycket lång tid (t.h.). Ett flertal av dessa tallar har flera synliga hål i stammen som hackats ut av hackspettar. Hålen kan nyttjas som bo av olika arter, exempelvis stare.

Figur 5. Äldre tall med större risiko i toppen, beboddes av häckande kråkor under inventeringen (t.v.). Dött medelgrovt träd, troligen alm, med ett flertal håligheter som kan nyttjas som bon av fåglar (t.h.).

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
Allmän fågelinventering DP Gäddviken, DP Hantverkshuset, DP Utblicken och förmansbostaden, Nacka 2023	2023-08-11	Sida 9 av 22

Olika fågelarter nyttjar olika livsmiljöer och strukturer. Inom ramarna för denna inventering har Väg & Miljö avgränsat stråk och livsmiljöer som bedöms som viktiga för områdets fågelfauna och kan utgöras av ytor för födosök, skydd eller bo. Generellt är de utpekade stråken kopplade till områden med tätare busk- eller trädskikt. Eftersom området inte varit mål för skogsbruk återfinns flera strukturer som på landskapsnivå är mer eller mindre sällsynta, och vars existens är viktig för fåglar och en bredare biologisk mångfald. Inom samtliga utpekade ytor finns ett mer eller mindre rikt inslag skadade, döende eller döda träd. Dessa kan i flera fall utgöra lämpliga bo- eller hålträd. I andra fall kan träden vara drabbade av omfattande insektsangrepp och utgör då viktiga födosöksträd för exempelvis hackspettar. För att minska påverkan på områdets fågelfauna bör man eftersträva att bevara död stående ved i de fall det inte föreligger uppenbar olycksrisk.

Figur 6. Inom området förekommer flera skadade, döende eller döda träd. Dessa kan utgöra viktiga bo- och födosöksträd för fåglar. En nyligen död ek i områdets västra del blir snabbt angripen av flera skalbaggsarter vars larver utgör föda för hackspettar (t.v.). En myrstack i områdets nordöstra del med spår efter födosökande hackspettar, troligen grön göling (t.h.).

Även grupper av levande träd eller särskilt stora träd utgör viktiga miljöer för flera fågelarter. Områdets två största sammanhängande trädstråk återfinns i områdets nordöstra och södra del med arealer på 0,7 hektar och 1,2 hektar. Inga större sammanhängande skogsområden återfinns inom detaljplaneområdet varför arter knutna till dessa endast tillfälligt kan nyttja området. Inom områdets västra nordvästra del förekommer ett stråk med flera äldre tallar. Tallarna är av olika kvalitet, från träd som är fullt friska eller skadade, till träd som varit döda under en mycket lång tid. Tallarna har genomgående en hög ålder (Figur 7). Centralt i detaljplaneområdet finns en grupp med ekar som bedöms vara av stort värde för områdets fåglar. Träden är medelgrova och har börjat utveckla

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
Allmän fågelinventering DP Gäddviken, DP Hantverkshuset, DP Utblicken och förmansbostaden, Nacka 2023	2023-08-11	Sida 10 av 22

strukturer som inom en snar framtid kan vara av särskilt värde för fåglar, exempelvis döda grenar och mindre håligheter (Figur 8).

Figur 7. Inom områdets nordvästra del förekommer ett stråk med flera äldre tallar. Tallarna är av olika kvalitet, från träd som är fullt friska till träd som är skadade eller döda. Åldern är genomgående hög.

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
Allmän fågelinventering DP Gäddviken, DP Hantverkshuset, DP Utblicken och förmansbostaden, Nacka 2023	2023-08-11	Sida 11 av 22

Figur 8. Centralt benäget stråk av medelgrova ekar. Flera av träden har börjat utveckla strukturer som är eller kommer att bli värdefulla för fåglar, exempelvis små håligheter, lösa barkflagor och döda grenar.

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
Allmän fågelinventering DP Gäddviken, DP Hantverkshuset, DP Utblicken och förmansbostaden, Nacka 2023	2023-08-11	Sida 12 av 22

4 SLUTSATS

Under revirkarteringen noterades totalt 28 arter. Artsammansättningen bedöms som typisk utifrån det geografiska läget och områdets ingående biotoper. Samtliga arter bedöms häcka i eller i nära anslutning till planområdet.

Exploatering av mark innebär otvivelaktigt en negativ påverkan på många av de arter som förekommer i ett område. I det fortsatta arbetet bör det utredas huruvida exploateringen är av sådan grad att det finns risk att populationerna av prioriterade fågelarter riskerar påverkas negativt vid ett genomförande av detaljplanen.

Enligt förordningsmotivet till ändringen i artskyddsförordningen (2022:928), kan fågelarter som är nationellt rödlistade, finns upptagna på fågeldirektivets bilaga 1 eller vars populationen har genomgått en konstaterad minskning inte anses uppnå en tillfredställande nivå. Nio sådana arter påträffades under fältstudien och ska därför prioriteras i det vidare artskyddsarbetet. En lämplig väg framåt är att dessa nio arter bedöms i en separat artskyddsutredning med utgångspunkt från exploaterings påverkan på arternas populationer på lokal, regional och nationell nivå. Vidare bör en sådan utredning ge förslag på skyddsåtgärder för att undvika att artskyddet fälls ut och för att minimera påverkan på områdets fågelfauna. Artskyddsutredningen kan ligga till grund för Länsstyrelsen bedömning om huruvida exploateringen är förenlig med artskyddsförordningen med avseende på fågel. Om artskyddsutredningen eller Länsstyrelsen gör bedömningen att exploaterings utformning utlöser förbuden i 4 § kan skyddsåtgärder eller framtagande av alternativ utformning av exploateringen bli aktuellt

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
Allmän fågelinventering DP Gäddviken, DP Hantverkshuset, DP Utblicken och förmansbostaden, Nacka 2023	2023-08-11	Sida 13 av 22

5 KÄLLOR

ArtDatabanken, 2020. Rödlistade arter i Sverige 2020. ArtDatabanken SLU, Uppsala.

Artportalen, 2022. Sökning med polygon inom området efter tidigare observerade fåglar. Sökperiod 2000-01-01 till 2023-01-02. <http://www.artportalen.se>.

Artskyddsförordningen, 2007:845.

Calluna AB, 2020. Naturvärdesinventering (NVI) med trädinmätning vid Gäddviken (Nacka kommun) inför planarbetet för byggnadsprojektet Gäddviken.

EU domstol, målsärende C-473/19 och C-474/19 (Härryadomen)

Green, M., Haas, F. & Lindström, A. 2022. Övervakning av fåglarnas populationsutveckling. Årsrapport för 2022. Rapport, Biologiska institutionen, Lunds universitet.

Naturvårdsverket, 2012. Undersökningstyp: Fåglar, revirkartering, generell metod. 2012-06-21

Naturvårdsverket, 2009. Handbok för artskyddsförordningen, Del 1 - Fridlysning och dispenser.

Pro Natura, 2022, Komplettering av naturvärdesinventering vid finnberget, Nacka kommun

Regeringskansliet, 2022. Förordningsmotiv (Fm 2022:5) om ändring i artskyddsförordningen (2007:845)

Svensk fågeltaxering, 2022. Index i tabellform.

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
Allmän fågelinventering DP Gäddviken, DP Hantverkshuset, DP Utblicken och förmansbostaden, Nacka 2023	2023-08-11	Sida 14 av 22

APPENDIX – OMRÅDE OCH METODBESKRIVNING

Området

Det aktuella detaljplaneområdet är beläget intill bostadsområdet Finnberget på Sicklaön i Nacka kommun, Stockholms län (Figur 1). Det av kunden önskade inventeringsområdet uppgår till 15,9 hektar.

Området består av ett hållmarksområde som är delvis bebyggt med lägenhetshus samt omgivande industri- och grönområden. Vegetationen är varierande med stora ytor berg i dagen med mycket mager vegetation. I sluttningar, grunda sprickdalgångar och andra lägre belägna delar finns stråk av mindre grupper av träd samt buskartad vegetation. Markvegetationen är sparsam och marken mycket mager. Trädskiktet domineras av ek, tall och lönn. Området hyser även inslag av björk, sälg och ask. Området gränsar i väster och norr mot befintliga bostäder, och i söder och nordost mot industrilokaler.

Metodbeskrivning

Inom ramarna för uppdraget genomfördes en *förstudie* och en *fältstudie*. Under *förstudien* eftersöktes befintlig kunskap om tidigare förekomst av fågelarter inom förstudieområdet. Under *fältstudien* besöktes området i fält i syfte att med angiven metodik kartlägga vilka arter som förekommer och sannolikt häckar i området.

Förstudie

Under förstudien avgränsades ett förstudieområde som innefattar det av kommunen utpekade inventeringsområdet samt intilliggande 150 meter. Inför och under inventeringsarbetets gång eftersöktes befintlig kunskap om tidigare observerade fåglar inom förstudieområdet. Eftersökningar gjordes i följande databaser:

- Artportalen, sökperiod: 2000-01-01–2023-01-02

Väg & Miljö har också tagit del av rapporter från följande inventeringar som tidigare utförts inom området:

- Pro Natura, 2022, Komplettering av naturvärdesinventering vid finnberget, nacka kommun

En fullständig referenslista finns under avsnitt 5 i denna rapport.

Fältstudie

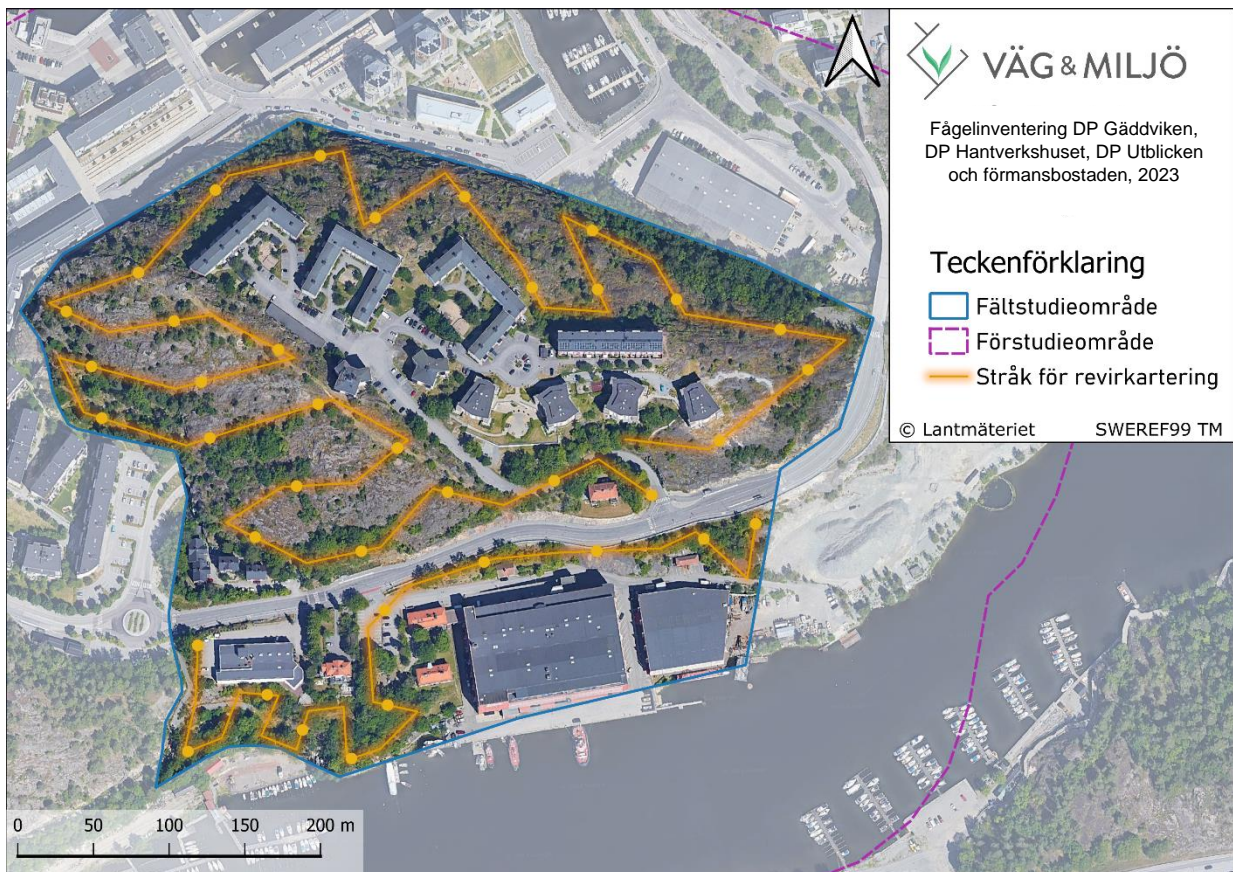
Fältstudien genomfördes i syfte att inhämta kunskap om fågelfaunan i området samt de ingående arternas antal och eventuella häckning. I samband med fältstudien eftersöktes också lämpliga boträd för fåglar. Uppdraget innefattar att undersöka behovet av eventuella artskyddsutredningar avseende fåglar, så att artskyddet kan beaktas i den pågående detaljplaneprocessen.

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
Allmän fågelinventering DP Gäddviken, DP Hantverkshuset, DP Utblicken och förmansbostaden, Nacka 2023	2023-08-11	Sida 15 av 22

Fältstudieområdet utgjordes av det av kommunen utpekade inventeringsområdet. Revirkartering valdes som den huvudsakliga inventeringsmetoden, utformad efter Naturvårdsverket generella metodbeskrivning. Området genomvandrades enligt Figur 9. Alla fåglar som sågs eller hördes noterades med art, kön (om möjligt) och aktivitet samt positions- och tidsangivelser. Därefter uppskattades de ingående arterna och individernas olika revir och boplatser.

I sammanhanget är det viktigt att poängtera att områdets eventuella betydelse för rastande flyttfåglar endast delvis kan bedömas utifrån detta inventeringsupplägg. För att bedöma ett områdes betydelse för rastande fåglar krävs generellt långa serier och en mer omfattande inventering. I det aktuella fallet finns det dock inget som tyder på att området skulle vara av särskild vikt för rastande fåglar.

Figur 9. Området inventerades som revirkartering och genomarbetades längst det orangea stråket.

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
Allmän fågelinventering DP Gäddviken, DP Hantverkshuset, DP Utblicken och förmansbostaden, Nacka 2023	2023-08-11	Sida 16 av 22

Tidpunkt och ansvarig personal

Uppdragsledare för *för-* och *fältstudie* har varit Mattis Arveström. Klas Andersson har ansvarat för intern kvalitetsgranskning. Inventeringar, rapport och kartframställning är gjord av Erik Berg. Uppdraget har genomförts under våren och sommaren 2023.

Nedan följer datum för fältbesök som gjordes inom de olika delinventeringarna.

Revirkartering – Allmän fågelinventering

- 12 april
- 11 maj
- 5 juni

GIS och fältdatafångst

För datainsamling under *fältstudien* användes en fältplatta med applikationen Fieldmaps för ArcGIS i koordinatsystemet SWEREF 99 TM. Noggrannheten i geografisk positionering är mellan 5–15 meter. Efter datainsamling i fält justerades vid behov gränser med hjälp av kartor och ortofoton i QGIS 3.28.

GIS-data i form av artfynd för varje transekt finns upprättade.

Avvikelser och möjliga felkällor

De använda inventeringsmetoderna är anpassade för de artgrupper som varit i fokus för inventeringen. Inventeringen ger dock bara en ögonblicksbild. Beroende på bland annat väderförhållanden kan antalet häckande arter och individer varieras mellan år.

Det är även av vikt att framlägga att eventuella störningar från olika ljudkällor i vissa fall kan påverka möjligheterna att notera de fåglar som rör sig i omgivningen.

Fridlysning

Samtliga i Sverige vilt förekommande fåglar är fridlysta enligt 4§ artskyddsförordningen (SFS 2022:928). Detta innebär att det är förbjudet att:

1. avsiktligt fånga eller döda vilda fåglar,
2. avsiktligt förstöra eller skada vilda fåglars bon eller ägg eller bortföra sådana fåglars bon,
3. samla in vilda fåglars ägg, även om de är tomma, och
4. avsiktligt störa vilda fåglar, särskilt under deras häcknings- och uppfödningstid, om inte störningen saknar betydelse för att

- a) bibehålla populationen av fågelarten på en tillfredsställande nivå, särskilt utifrån ekologiska, vetenskapliga och kulturella behov, eller
- b) återupprätta populationen till den nivån.

Förbudet gäller inte jakt efter fåglar. I fråga om sådan jakt finns bestämmelser med motsvarande innebörd i jaktlagen (1987:259) och jaktförordningen (1987:905).

Länsstyrelsen som tillsynsmyndighet till artskyddsförordning kan förbjuda exploateringen om den inte kan anses förenlig med 4 §. Detta blir då ett dispensärende som måste uppfylla kraven i 14 §

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
Allmän fågelinventering DP Gäddviken, DP Hantverkshuset, DP Utblicken och förmansbostaden, Nacka 2023	2023-08-11	Sida 17 av 22

artskyddsförordningen. Till grund för Länsstyrelsens beslut ligger vanligtvis en framtagna artskyddsutredning som bedömer exploaterings påverkan utifrån förekomsten av fåglar och de aktuella artskyddsreglerna.

Definition av prioriterade fågelarter

Prioriterade fågelarter är arter som ska prioriteras i artskyddsarbetet, detta framgår bland annat av förordningsmotivet (Fm 2022:5) till ändringen i artskyddsförordningens §4. I begreppet ingår bland annat rödlistade arter, hotade arter, arter upptagna i fågeldirektivets bilaga 1 eller arter med konstaterad negativ populationstrend.

Rödlistade arter

Rödlistade arter är arter som enligt den internationella naturvårdsunionens (IUCN) kriterier inte bedöms ha långsiktigt livskraftig population i Sverige utan löper risk att försvinna från landet. Rödlistade arter utvärderas av Artdatabanken och listas i *Rödlistade Arter i Sverige 2020*. Arterna som ingår anges i sex olika kategorier:

- RE Nationellt utdöd
- CR Akut hotad
- EN Starkt hotad
- VU Sårbar
- NT Nära hotad
- DD Kunskapsbrist

Hotade arter

Hotade arter är arter som rödlistats i någon av kategorierna akut hotad (CR), starkt hotad (EN) och sårbar (VU) enligt *Rödlistade Arter i Sverige 2020*.

Fågeldirektivets bilaga 1

Arter som är upptagna i fågeldirektivets bilaga 1 ska visas särskilt hänsyn inom Europeiska unionen. Av Sveriges ca 350 fågelarter är 67 listade i direktivets bilaga 1. Det innebär att särskilda skyddsområden (Special Protection Areas, SPA) där dessa fåglar häckar ska pekas ut och ingå i Natura 2000-nätverket. Även fåglar som regelbundet rastar i betydande antal ingår i denna bilaga.

Negativ populationstrend

Arter som på lång eller kort sikt uppvisat en påtagligt negativ populationsutveckling kan anses prioriterade enligt förordningsmotivet (Fm 2022:5) till ändringar i artskyddsförordningen. Bedömningen kan exempelvis göras utifrån Svensk fågeltaxering vid Lunds universitet eller SLU Artdatabanken. I denna rapport har vi utgått från Svensk fågeltaxerings standardrutter under perioden 1998-2022.

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
Allmän fågelinventering DP Gäddviken, DP Hantverkshuset, DP Utblicken och förmansbostaden, Nacka 2023	2023-08-11	Sida 18 av 22

BILAGOR

Bilaga 1. Tabellen visar en sammanställning av alla fågelarter som noterats inom förstudieområdet. Tabellen visar arternas svenska och vetenskapligt namn, deras nationella rödlistestatus och om den är upptagen i fågeldirektivets bilaga 1.

Art	Vetenskapligt namn	Rödlista 2020	Fågeldirektivet
Sothöna	<i>Fulica atra</i>	LC	
Gräsand	<i>Anas platyrhynchos</i>	LC	
Vinterhämpling	<i>Linaria flavirostris</i>	VU	
Vigg	<i>Aythya fuligula</i>	LC	
Knölsvan	<i>Cygnus olor</i>	LC	
Storskrake	<i>Mergus merganser</i>	LC	
Silvertärna	<i>Sterna paradisaea</i>	LC	Bilaga 1
Silltrut	<i>Larus fuscus</i>	LC	
Fisktärna	<i>Sterna hirundo</i>	LC	Bilaga 1
Stenskvätta	<i>Oenanthe oenanthe</i>	LC	
Rödhake	<i>Erithacus rubecula</i>	LC	
Rödstjärt	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	LC	
Svartvit flugsnappare	<i>Ficedula hypoleuca</i>	NT	
Nötväcka	<i>Sitta europaea</i>	LC	
Sothöna	<i>Fulica atra</i>	LC	
Storskarv	<i>Phalacrocorax carbo</i>	LC	
Ladusvala	<i>Hirundo rustica</i>	LC	
Skrattmås	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	NT	
Gråtrut	<i>Larus argentatus</i>	VU	
Rödvingetrast	<i>Turdus iliacus</i>	NT	
Sånglärka	<i>Alauda arvensis</i>	LC	
Knipa	<i>Bucephala clangula</i>	LC	
Gråhäger	<i>Ardea cinerea</i>	LC	
Skäggdopping	<i>Podiceps cristatus</i>	LC	
Sparvhök	<i>Accipiter nisus</i>	LC	
Blåmes	<i>Cyanistes caeruleus</i>	LC	
Björktrast	<i>Turdus pilaris</i>	NT	
Duvhök	<i>Accipiter gentilis</i>	NT	
Fiskmås	<i>Larus canus</i>	NT	
Sädesärla	<i>Motacilla alba</i>	LC	
Ringduva	<i>Columba palumbus</i>	LC	
Koltrast	<i>Turdus merula</i>	LC	
Talgoxe	<i>Parus major</i>	LC	
Grönfink	<i>Chloris chloris</i>	EN	
Tamduva	<i>Columba livia forma domestica</i>	LC	
Gråkråka	<i>Corvus corone cornix</i>	NT	

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
Allmän fågelinventering DP Gäddviken, DP Hantverkshuset, DP Utblicken och förmansbostaden, Nacka 2023	2023-08-11	Sida 19 av 22

Domherre	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	LC	
Småskrake	<i>Mergus serrator</i>	LC	
Drillsnäppa	<i>Actitis hypoleucos</i>	NT	
Större hackspett	<i>Dendrocopos major</i>	LC	
Tornseglare	<i>Apus apus</i>	EN	
Skata	<i>Pica pica</i>	LC	
Lövsångare	<i>Phylloscopus trochilus</i>	LC	
Svarthätta	<i>Sylvia atricapilla</i>	LC	
Stare	<i>Sturnus vulgaris</i>	VU	
Brunand	<i>Aythya ferina</i>	EN	
Bofink	<i>Fringilla coelebs</i>	LC	
Tornfalk	<i>Falco tinnunculus</i>	LC	
Mindre hackspett	<i>Dryobates minor</i>	NT	
Steglits	<i>Carduelis carduelis</i>	LC	
Nötskrika	<i>Garrulus glandarius</i>	LC	
Gråsiska	<i>Acanthis flammea</i>	LC	
Korp	<i>Corvus corax</i>	LC	
Sångsvan	<i>Cygnus cygnus</i>	LC	Bilaga 1
Smådopping	<i>Tachybaptus ruficollis</i>	NT	
Östersjötrut	<i>Larus fuscus fuscus</i>	VU	
Sidensvans	<i>Bombycilla garrulus</i>	LC	
Strandskata	<i>Haematopus ostralegus</i>	NT	
Snatteband	<i>Mareca strepera</i>	LC	
Tallbit	<i>Pinicola enucleator</i>	VU	
Fjällvråk	<i>Buteo lagopus</i>	NT	
Storlom	<i>Gavia arctica</i>	LC	Bilaga 1
Gärdsmyg	<i>Troglodytes troglodytes</i>	LC	
Kattuggla	<i>Strix aluco</i>	LC	
Trana	<i>Grus grus</i>	LC	Bilaga 1
Gröngöling	<i>Picus viridis</i>	LC	

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
Allmän fågelinventering DP Gäddviken, DP Hantverkshuset, DP Utblicken och förmansbostaden, Nacka 2023	2023-08-11	Sida 20 av 22

Bilaga 2. Tabellen visar en sammanställning av alla fågelarter som noterats inom ramarna för fältstudien. Tabellen visar arternas svenska och vetenskapligt namn, deras nationella rödlistestatus, om den är upptagen i fågeldirektivets bilaga 1 och hur dess genomsnittliga populationsförändring per år under perioden 1998–2022 (Svensk fågeltaxerings standarddruttr). Fetmarkerade arter kan anses prioriterade utifrån förordningsmotivet till ändringen av artskyddsförordningen 2022:928.

Art	Vetenskapligt namn	Rödlista 2020	Fågeldirektivet	Trend
Björktrast	<i>Turdus pilaris</i>	NT		-
Blåmes	<i>Cyanistes caeruleus</i>	LC		+
Bofink	<i>Fringilla coelebs</i>	LC		+
Fiskmås	<i>Larus canus</i>	NT		-
Gråsparv	<i>Passer domesticus</i>	LC		O
Grönfink	<i>Chloris chloris</i>	EN		-
Gröngöling	<i>Picus viridis</i>	LC		O
Gärdsmyg	<i>Troglodytes troglodytes</i>	LC		+
Koltrast	<i>Turdus merola</i>	LC		+
Kråka	<i>Corvus cornix</i>	NT		-
Lövsångare	<i>Phylloscopus trochilus</i>	LC		O
Nötskrika	<i>Garrulus glandarius</i>	LC		O
Nötväcka	<i>Sitta europaea</i>	LC		+
Pilfink	<i>Passer montanus</i>	LC		O
Ringduva	<i>Columba palumbus</i>	LC		+
Rödhake	<i>Erithacus rubecula</i>	LC		+
Rödstjärt	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	LC		+
Skata	<i>Pica pica</i>	LC		-
Stare	<i>Sturnus vulgaris</i>	VU		-
Steglits	<i>Carduelis carduelis</i>	LC		+
Stenknäck	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	LC		+
Stenskvätta	<i>Oenanthe oenanthe</i>	LC		O
Större hackspett	<i>Dendrocopos major</i>	LC		+
Svarthätta	<i>Sylvia atricapilla</i>	LC		+
Svartvit flugsnappare	<i>Ficedula hypoleuca</i>	NT		+
Sädesärta	<i>Motacilla alba</i>	LC		-
Talgoxe	<i>Parus major</i>	LC		+
Ärtsångare	<i>Curruca curruca</i>	NT		-

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
Allmän fågelinventering DP Gäddviken, DP Hantverkshuset, DP Utblicken och förmansbostaden, Nacka 2023	2023-08-11	Sida 21 av 22

Bilaga 3. Beskrivning av värdefulla stråk och livsmiljöer för fåglar.

Nr	Beskrivning
1	Förekomst av äldre viktiga träd, inklusive äldre barrträd, döda/döende träd, hålträd mm. Viktigt häck- och födosöksmiljö för flera arter.
2	Förekomst av äldre grova träd, ek och tall. Lämpliga boträd och födosöksmiljö för flera arter.
3	Stråk av grova till medelgrova ekar och tallar, inklusive boträd och skadade ekar med tydliga spår efter hackspettar. Viktigt för ett flertal arter.
4	Stråk av grova till medelgrova ekar och andra lövträd. Troligen finns mindre håligheter. Viktigt för ett flertal arter.
5	Sammanhängande parti med buskage samt grova till medelgrova trivial- och ädellövträd. Flera skadade eller döende träd. Födosöks- och häckmiljö för flera fåglar.
6	Sammanhängande parti med små till medelgrova trivial- och ädellövträd. Flera skadade eller döende träd. Födosöks- och häckmiljö för flera fåglar. Bl.a. troliga spår efter gröngöling i myrstack.
7	Snårigt parti med små träd samt rik buskvegetation med bland annat rosenbuskar. Häckmiljö för ett flertal arter.
8	Stråk med små till medelgrova träd, främst ek, samt rik buskvegetation. Häck- och födosöksmiljö för ett flertal arter.
9	Förekomst av yngre träd och buskar, lämplig häckbiotop och födosöksyta för flera fågelarter.
10	Stråk med små till medelgrova träd, främst ek, samt rik buskvegetation. Förekomst av flera döda eller döende träd med håligheter. Häck- och födosöksmiljö för ett flertal arter.
11	Snårigt parti med små träd, främst ek samt buskvegetation. Födosöksmiljö för ett flertal arter.

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
Allmän fågelinventering DP Gäddviken, DP Hantverkshuset, DP Utblicken och förmansbostaden, Nacka 2023	2023-08-11	Sida 22 av 22